

TÍÐARGREIN

Tvangsaktivering av arbeiðsleysum – meiningsleyst og eyðmýkjandi

Ingrid S. Henriksen

Hin 13. mai 2015 samtykti samgongan í løgtinginum at tvangsaktivera arbeiðsleys

Var stódd í løgtinginum hin 12. og 13. mai og fylgdi við løgtingslógarviðgerðini um broytingar av lógini um ALS. Uppskotið, ið var til viðgerðar hesar dagar, var løgtingsmál nr. 114/2014. Hetta løgtingslógaruppskot segðist alment at snúgv seg um broyting av biðidøgum, leingjan av karenstíð, arbeiðsmarknaðarátøk v. m., sum skuldu gera, at figgjarliga langtíðarhaldfórið hjá arbeiðsloysisskipanini gjørdist betri.

Løgtingsmál nr. 114/2014 er ein sonn vanlukka fyri arbeiðsleys og fyri okkara arbeiðsloysisskipan

Hóast hetta løgtingslógaruppskot segðist at snúgv seg um figgjarliga haldfórið hjá ALS, er komið undan kavi, at nógv onnur arbeiðsloysisviðurskifti vóru innvovn í hetta løgtingslógaruppskot, sum – vórðu tey samtykt – fóru at verða ein sonn vanlukka fyri okkara arbeiðsloysisskipan og fyri arbeiðsleys.

Arbeiðsleys fáa ongan arbeiðsloysistuðul, um tey sýta fyri at luttaka í tvingsilsaktiveringsátøkum hjá ALS

M.a. kom fram, at Stýrið fyri ALS mælti til at tvangsaktivera arbeiðsleys í tað, sum í ALS-lógini verður nevnt »samfelagsgagnligar verkætlanir«. Sum tað hevur verið frammi alment, snýr virkseimið í Fjølsmiðjuni á Hjalla seg um meiningsleyst putlvirksemi sum t.d. at skera grønmæti í hóskandi skivur, læra at handfara knívar á rættan hátt, at hekla grýtulappar, at gera smáskelti at seta merkiseðlar á eplaposar og at fáast við ull. Í Vakstrarhúsinum í Sandavági verður putlast við urtapottum og radisum – og sum tað kom fram undir tingviðgerðini: at seta eplir niður

í oktober! Sum lógin nú er vorðin, er avleiðingin, um hin arbeiðsleysi noktar at luttaka í slíkum aktivitetum, at hann missir arbeiðsloysisútgjaldið, upp í ½ ár.

Øll arbeiðsleys – ung sum eldri, faglærd sum ófaglærd, við drúgvum ella fáum arbeiðsroyndum, úr øllum landinum, hava longu í drúgv tíð uttan lógarheimild verið tvangsaktiverað á Fjølsmiðjuni á Hjalla ella í Vakstrarhúsinum í Sandavági. Samgonguflokkarnir í løgtinginum (Sambandsflokkurin og Fólkaflokkurin) hava nú ásett hesa tvangsaktivering við lóg.

Harumframt kom fram undir viðgerðini av hesum máli, at stjórnin í ALS, Magni á Deild Olsen, staðiliga hevur virkað fyri, at ALS-farloyvisskipanin skuldi takast av. Hann vildi í viðmerkingunum til løgtingslógaruppskotið verða við, at hetta átak kundi spara ALS 3,3 mió. kr. – hetta hóast tað seinni kom fram, at ALS-farloyvisskipanin er útreiðsluneutral og ALS tískil ikki spardi nakran pening við at gera hesa góðu og nyttugu arbeiðsávísingarskipan um ALS-farloyvistørv óvirkna.

Drúgt orðaskifti varð hesar dagar (12. og 13. mai) um ALS-farloyvisskipanina og ta tvangsaktivering, ið ALS stýrið hevur innvælt í hetta lógaruppskot um langtíðarhaldfóri hjá arbeiðsloysisskipanini.

Løgtingsumboð søgdu seg vera ímóti, at ALS fær lógarheimild at tvangsaktivera arbeiðsleys í meiningsleysum verkætlanum

Løgtingsumboð – eisini frá samgonguni – komu undir løgtingsviðgerðini av hesum máli kropp av kroppi á tingsins røðarapall og lögdu doyðin á, at tey vóru hart ímóti, at ALS skal hava heimild at aktivera arbeiðsleys við meiningsleysum »putlvirksemi« og líknandi á Fjølsmiðjuni á Hjalla og í Vakstrarhúsinum í Sandavági. Hóast hesar útsagnir atkvøddu allir løgtingslimir úr samgonguni (Sambandsflokkurin og Fólkaflokkurin) við triðju viðgerð fyri tvangsaktivering av arbeiðsleysum.

Samgongan í løgtinginum virkaði enn einaferð sum »atkvøðuneyt« hjá arbeiðsgevarum og øðrum maktfullum bólum – atlitid til teirra, ið hetta mál í høvuðsheitum átti at snúgv seg um – nevniliga arbeiðsleys – varð enn einaferð forfjónað.

Løgtingslóg um arbeiðsloysis-trygging og arbeiðsávísing eigur ikki at vera gjørd til eina lóg um tvangsarbeiði

Í sjálvum sær er als onki galið við teimum aktivitetum, sum fara fram á Fjølsmiðjuni á Hjalla ella

í Vakstrarhúsinum í Sandavági. Men má lógfest tvangsaktivering av arbeiðsleysum ikki vera partur av løgtingslóg um Arbeiðsloysis-trygging og arbeiðsávísing.

Lóg um arbeiðsloysis-trygging og arbeiðsávísing var á ongan hátt ætlað at verða nýtt sum amboð at tvangsaktivera arbeiðsleys í meiningsleysum »samfelagsgagnligum verkætlanum«, soleiðis sum nú er gjørt. Lógin skuldi hinvegin vera ein trygging, ið gjørdi, at arbeiðsleys skuldu fáa eitt peningligt útgjald, um ella tá tey gjørdust arbeiðsleys og skuldi henda lóg somuleiðis virka sum ein arbeiðsávísing, ið kundi fáa arbeiðsleys aftur í arbeiði.

At tvangsaktivera tilkomin fólk við slíkum aktivitetum, ið ganga fyri seg á Fjølsmiðjuni á Hjalla ella í Vakstrarhúsinum í Sandavági, gevur ikki arbeiðsleysum betri arbeiðsførleika, tvørturímóti. Tey verða einans marginaliserað og fasthildin í so-nevndum »samfelagsgagnligum verkætlanum«/tvangsarbeiði, ið tey ikki eingang fáa løn fyri.

Við tvingsli at noyða arbeiðsleys at luttaka í meiningsleysum hobbykendum virkseimi er reindyrkað eyðmýking av tilkomnum fólki og ein háðan móti teimum, ið hava verið so óheppin, at tey eru vorðin arbeiðsleys.

Tvangsaktivering av arbeiðsleysum er harumframt sera kostnaðarmikið

Skipanin um tvangsaktivering,

ið nú er samtykt av sitandi samgongu (Fólkaflokkinum og Sambandsflokkinum), er tiltak, ið er sera kostnaðarmikið fyri arbeiðsloysisskipanina. Sambært ALS eru útreiðslurnar til »arbeiðsmarknaðarátøk« 23 mió. kr. árliga.

At ALS skal nýta milliónavís av krónum at tvangsaktivera arbeiðsleys er ein stór andsøgn, nú ALS sigur seg vera komið í figgjarligar trupulleikar og eginpeningurin er komin niður á uml. 300 mió. kr.

Løgtingið má taka av § 25 stk 2, punkt 7) um samfelagsgagnligar verkætlanir (tvangs-aktivering) í løgtingslóg um arbeiðsloysis-trygging og arbeiðsávísing

Heldur vanligi føroyingurin, at tað er skeivt at tvangsaktivera arbeiðsleys, og at tað er skeivt at taka arbeiðsloysisstuðulin frá arbeiðsleysum, sum nokta at luttaka í meiningsleysari tvangsaktivering, eigur tingið ongantíð ov skjótt at taka av § 25 stk 2, punkt 7, í løgtingslóg um arbeiðsloysis-trygging og arbeiðsávísing. Hetta at arbeiðsleys skulu luttaka í so-nevndum »samfelagsgagnligum verkætlanum« (skulu luttaka í virkseimi á Fjølsmiðjuni á Hjalla og/ella Vakstrarhúsinum í Sandavági v.m.)

ALS kann spara hóp av peningi við at leggja virkseimið í Fjølsmiðjuni á Hjalla og av leigumálið av Vakstrarhúsinum á Sandavági

Langtíðarhaldfórið hjá ALS kann

betrast heilt munandi við at siga upp leigumálini av Fjølsmiðjuni á Hjalla og av Vakstrarhúsinum í Sandavági.

Eg vóni at Føroya fólk tekur undir við, at vit ikki við lóg eiga at tvangsaktivera fólk, ið gerast arbeiðsleys – við meiningsleysum aktivitetum. Men eiga arbeiðsleys hinvegin at fáa í boði at luttaka í góðum og nyttugum arbeiðsmarknaðarátøkum, ið eru serliga tilpassað til ymsar aldursbólkar, starvsøki v.m. Arbeiðsleys mugu fáa atgongd til førleikagevandi skeið, førleikagevandi útbúgvingar og arbeiðstilboð, so sum ALS-farloyvistørv og lønta starvsvenjing, sum eru dømi um arbeiðsmarknaðarátøk, ið veruliga kunnu hjálpa arbeiðsleysum at koma aftur í vanligt, lønt arbeiði á arbeiðsmarknaðinum.

Úr ALS yvir á forsorg?

Ein annar spurningur, ið náttúrliga má setast við hesa tvangsaktivering hjá ALS er, hvussu nógv arbeiðsleys fara at detta yvir á forsorgarlógina at fáa pening til lívsins uppihald, tí tey fáa karantenu hjá ALS, tá tey sýta fyri at luttaka í meiningsleysari tvingsilsaktivering hjá ALS.

Tórshavn, hin 16. mai 2015

Sum tað hevur verið frammi alment, snýr virkseimið í Fjølsmiðjuni á Hjalla seg um meiningsleyst putlvirksemi sum t.d. at skera grønmæti í hóskandi skivur, læra at handfara knívar á rættan hátt, at hekla grýtulappar, at gera smáskelti at seta merkiseðlar á eplaposar og at fáast við ull. Í Vakstrarhúsinum í Sandavági verður putlast við urtapottum og radisum – og sum tað kom fram undir tingviðgerðini: at seta eplir niður í oktober!